

אונקרוס

דברים ג דברים

מז 31

נָתַתִּי לָכֶם : כֹּה וְאֵת־יְהוֹשֻׁעַ צִוִּיתִי
בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הִרְאֵת
אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
לְשֹׁנִי הַמְלָכִים הָאֵלֶּה בֶּן־יַעֲשָׂה
יְהוָה לְכָל־הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר אֲתָה
עֹבֵר שָׁמָּה : כִּי לֹא תִירָאוּם כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם : ס ס ס

יְהִיבִית לָכֶם : כֹּה וְאֵת
יְהוֹשֻׁעַ פִּקְדִית בְּעֶדְנָא
הָיָא לְמִימָר עֵינֶיךָ הִרְאֵת
יָת כָּל דִּי עֲבַד יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לְתַרְיָן מַלְכֵי הָאָרֶץ כֹּן
יַעֲבֹד יְיָ לְכָל מַלְכוּתָא דִּי
אֲתָה עֹבֵר לְתַמָּן : כִּי לֹא
תִדְחִלִין מִגְּהוֹן אֲרִי יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מִימָרָה וְגִיח
לָכֶם : ס ס ס

ק"ה. מלכיה סימן. ומפטרין חזון ישעיהו בישעיה סי' א' :

אונקרוס

דברים ג ואתחנן

וְאֶת־חֲנָן אֶרְיֶהוּ בָּעֵת הַהוּא
לֵאמֹר : כִּי אֲדֹנִי יְהוָה אֲתָה

כִּי וְצִלִּיתִי קָדָם יְיָ בְּעֶדְנָא
הָיָא לְמִימָר : כִּי יְיָ
אֱלֹהִים אֲתָה שְׂרִיתָא

רש"י

אבן עזרא

כִּי וְאֶת־חֲנָן. הַטֵּעַם וְכִי הִתְחַנַּנְתִּי (א) [א]
כִּי כֹאשֶׁר הִזְכִּיר יְהוֹשֻׁעַ וְאִמָּר
צִוִּיתִיו (לְעִיל פ' כֹּה) בְּעֹבֵר כִּי אֵינֶנִּי עֹבֵר
עִמָּכֶם, כִּי הִתְחַנַּנְתִּי לִשְׁם לְעֹבֵר עִמָּכֶם (ג),
בְּעֹבֵר כִּי לְגִדּוּלַת הַשֵּׁם אֵין חֶקֶר, וְחֲדָשִׁים
לְבָקָרִים רַבִּים אֲפֻנֶתְךָ (אֵיכָה ג כג) : כִּי אֲתָה
הַחֲלוּת. אִמָּר חֲכָם מִחֲכָמִים (ג) [א*] אֲתָה הַחֲלוּת
וְעוֹג דְּמִיתִי שִׁמְאָה הוֹתֵר הַגִּדֵּר (ג) : לֵאמֹר. זֶה אֶחָד מִשְׁלָשָׁה מְקוֹמוֹת (ד) שֶׁאִמָּר מִשָּׁה לִפְנֵי
הַמָּקוֹם אֵינִי מִנִּיחָךְ עַד שֶׁתּוֹדִיעֵנִי אִם תַּעֲשֶׂה שְׂאֵלְתִי אִם לֹא (ד) : (כד) אֲדֹנִי ה' . רְחוּם

(כג) וְאֶת־חֲנָן. אֵין חֲנוּן כָּל מָקוֹם אֵלָּא
לְשׁוֹן מַתְנֵת חֲנֻם (א)
חֲנֻם פ' שִׁיש

הַחֲלוֹתָּהָ אֶת־עֲבֹדְךָ אֶת־
גְּדֹלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־
אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
בְּמַעֲשָׂיֶךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ: כה אַעֲבֹרָה־
נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר בָּעֵבֶר הַיָּרֵדִין הַהוּא הַטּוֹב
הַזֶּה וְהַלְבֵּנִן: כו וַיִּתְּעַבֵּר יְהוָה בִּי
לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר

לְאַחֲזָאָה יָת עֲבָדְךָ יְהוָה
רְבוּתְךָ וְיָת יָדְךָ תִּקְפָּתָא
דִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵא
דְּשָׁכְנָתְךָ בְּשָׁמַיָא
מְלַעֲלָא וְשְׁלִיט בָּאָרְעָא
וְלִית דִּיעֲבֹד כְּעֹבְדֶיךָ
וּכְגִבּוֹרְתֶךָ: כה אַעֲבֹרָה־
וְאֶחָזִי יָת אֶרְעָא טַבָּתָא
דִּי בָעֵבֶר אֲדִירְדְנָא טוֹרָא
טַבָּא הָדִין וּבֵית מִקְדָּשָׁא:
כו וַיִּתְּעַבֵּר גִּבּוֹר מִן קִדְמִי עָלַי
בְּדִילְכוֹן וְלֹא קִבֵּיל מְנִי
וַיֹּאמֶר יְיָ לִי מְנִי קָךְ לֹא

רש"י

אבן עזרא

בדין ה' ה': אתה החלות להראות את
עבדך. פתח להיות עומד ומתפלל לע"פ
סגורה גזירה אמר לו ממך למדתי שאמרת
לי ועתה הניחה לי ו) וכי חופס הייתי כך
אלא לפתוח פתח שבי היה תלוי להתפלל
עליהם כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו ו) ז):
את גדלך. זו מדת עובדך ח) וכן הוא אומר ועתה יגדל נא כח ה' ו) ז): ואת ידך.
זו ימנך שהיא פשוטה לכל בלי עולם י): החזקה. שאתה כוזב ברחמים את מדת
הדין החזקה יא): אשר מי אל וגו'. איך דומה למלך בשר ודם יב) שיש לו יועלן
וסנקתדרין ח) הממחין בידו כשרולה לעשות חסד ולעבור על מדותיו אתה אין מי ימחה
בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות את עבדך מלחמת
סיחון ומוג ס). כדכתיב ראה החלותי תת לפניך יג) הראני מלחמת ל"א מלכים י):
כה) אעברה נא. אין נא אלא לשון בקשה יד): החר הטוב הזה. זו ירושלים יא):
והלבנון. זה בית המקדש יב) מו): (כו) ויתעבר ה'. נתמלא חימה יג) מו): למענ

אונקלוס

יז 33

דברים ג ואתהנן

יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ אֶל־תּוֹסֵף דְּבַר
אֵלַי עוֹד בְּדִבְרֵי הַזֶּה: כִּי עָלְהוּרֹאשׁ
הַפְסָגָה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָה וְצַפְנָה
וְתִימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ
כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:
כֹּה וְצִוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקוּהוּ וְאַמְצֵהוּ
כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא
יִנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
תִּרְאֶה: כֹּה וְנִשָּׁב בְּגִיָּא מִן־בֵּית

תוֹסֵף לְמַלְאָקְדָּמִי עוֹד
בְּפִתְגָמָא הָדִין: כִּי סָק
לְרִישׁ שְׂרָמְתָא וְזִקְוֶה עֵינֶיךָ
לְסַעְרָבָא וְלְצַפּוֹנָא
וְלְדִרּוֹמָא וְלְמַדִּינְחָא וְחִזִּי
בְּעֵינֶיךָ אֲרִי לְאַתְעֲבֵרִית
יִרְדְּנָא הָדִין: כֹּה וּפְקֵדִית
יְהוֹשֻׁעַ וְתִקְפְּהִי וְאַלְמָהִי
אֲרִי הוּא יַעֲבֹר קֳדָם עַמָּא
הָדִין וְהוּא יַחֲסֵן יְתָהוּן
יְת אֲרַעָא דִּי תַחֲזִי:
כֹּה וְיִתְבְּנָא בְּחִי לְתָא

אבן עזרא

זו הפרשה לחבב את ארץ ישראל ואם הארץ
תהיה חביבה ושמרו מצות השם שלא יגלו
ממנה (ט): כו עלה ראש הפסגה. הוא הגיא
אשר בשדה מואב ראש הפסגה (י): כט ונשב
בגיא. טעמו וכבר ישבנו בגיא הזה שהוא ראש
הפסגה, כי משם נסעו אל ערבות מואב,
והגיא הוא בהר העברים, כי כן מסורש (יא)
ועתה החל לדבר על המצות, ובעבור שהיו
סול בית פעור החל לדבר בעבודת כוכבים (יב):

את יהושע. על המרחות ועל המשאות ועל המריבות (כב): וחזקוהו ואמצהו. בדברך
שלא ירך לבו לומר כשם שנענש רבי עליהם כך סופו ליענש עליהם מבטיחו אני כי הוא
יעבור והוא ינחיל: כי הוא יעבור. אם יעבור לפניהם ינחלו ואם לאו לא ינחלו (כג).
וכן אתה מולא כששלח מן העם אל העי זהו יסב ויכו מהם אנשי העי וגו' (כד) וכיון שנפל
על פניו אמר לו קום לך בה). קם לך כתיב אתה הוא העומד במקומך ומשלח את בני
למלחמה למה זה אתה נופל על פניך לא כך אמרתי למשה רבך אם הוא עובר עוברין ואם
לאו אין עוברין: (כט) ונשב בגיא וגו'. ונלמדתם לעבודת כוכבים (עו) (כו) אעפ"כ ועתה
ישראל שמע אל החקים. והכל מחול לך ואני לא זכיתי למחול לי (כז):

יה

פֶּעֹר : פ ד א וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שִׁמְע
אֶל־הַחֲקִים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן
תַּחֲיוּ וּבִאתֶם וִירְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם:
ב לֹא תִסְפּוּ עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי
מַצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ
לְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם: ג עֵינֵיכֶם
הִרְאֹת אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה
בְּבַעַל פְּעֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר
הִלֵּךְ אַחֲרַי בְּעַל־פְּעֹר הַשָּׁמַיִם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקְרָבָה: ד וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם: שני
ה רְאֵה | לְמַדְתִּי אֶתְכֶם חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים כֹּאֲשֶׁר

לְקַבֵּל בֵּית פְּעֹר: א וְכַעַן
יִשְׂרָאֵל שִׁמְע לְקִימָא
וְלִדְינָא דִּי אָנָּה מֵאֲלָה
יִתְכּוֹן לְמַעַבְדּ בְּדִיד
דְּתִיחּוֹן וְתִיתּוֹן וְתִירְתּוֹן
יֵת אֲרַעָא דִּי יִי אֱלֹהֵא
דְּאַבְהָתְכוֹן יִהֵב לְכוֹן:
ב לֹא תוֹסְפוֹן עַל פְּתִנְמָא
דִּי אָנָּה מְפַקֵּד יִתְכּוֹן וְלֹא
תִמְנַעוֹן מִנָּה לְמַטְר יֵת
פְּקוּדִיא דִּי אֱלֹהֵכוֹן דִּי
אָנָּה מְפַקֵּד יִתְכּוֹן:
ג עֵינֵיכוֹן תְּחִיֵּן יֵת דִּי עֲבַדִּי
בְּבַעַל פְּעֹר אֲרִי כָל
גִּבְרָא דִּי אֹזֵל פְּתִר בַּעַל
פְּעֹר שְׂצִיָּה יִי אֱלֹהֵךְ
מִבֵּינֵךְ: ד וְאַתֶּם
דְּאַדְבָּקְתּוֹן בְּדַחֲלָתָא
דִּי אֱלֹהֵכוֹן קִימִין כָּלְכוֹן
יִמָּא דִּין: ה חֲזוּ דְאַלְפִית
יִתְכּוֹן קִימָא וְדִינָא כְּמָא

צוֹנִי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת לִּן בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: וְשָׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי
הוּא חֲכַמְתֶּכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי
הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל־
הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חֲכָם
וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּי מִי־גוֹי
גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו
כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קָרָאנוּ אֵלָיו:
ח וּמִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֲקִים
וּמַשְׁפָּטִים צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם
הַיּוֹם: ט רַק הִשְׁמַר לָךְ וְשָׁמַר נַפְשְׁךָ

דִּפְקִדְנִי יִי אֱלֹהֵי לַמַּעֲבָד
כִּן בְּגוֹ אֲרָעָא דִּי אַתּוֹן
עֲלִין תַּמָּן לְמִירְתָּהּ:
י וְתַטְרוֹן וְתַעֲבִדוֹן אֲרִי
הִיא חֲכַמְתְּכוֹן
וְסוֹכְלַתְנוּתְכוֹן לְעֵינֵי
עַמִּמָּא דִּי יִשְׁמְעוּן יַתְכֶּךָ
קִימָא הָאֲלִין וְיִימְרוּן
לְחוֹד עִם חֲפִים וְסוֹכְלַתְנוּ
עַמָּא רַבָּא הָדִין: י אֲרִי מָן
עִם רַב דִּי לֵה אֱלֹהֵא
קְרִיב לֵה לְקַבְּלָא צִלּוֹתָהּ
בְּעֵדן עֲקָתָהּ כִּי אֱלֹהֵא
בְּכָל עֵדן דִּאֲנַחְנָא מְצַלִּין
קְדָמָהּ: י וּמָן עִם רַב דִּי
לֵה קִימִין וְדִינִין קְשִׁיטִין
כָּל אֲוִרִיתָא הָדָא דִּי
אָנָּא יֵהב קְדָמִיכוֹן יוֹמָא
דִּין: י לְחוֹד אִסְתַּמַּר לָךְ
וְטַר נַפְשְׁךָ לְחֻדָּא דִּי־כָּא
תְנָשִׁי יַת פְּתִנְמָא דִּי חֻזְ

רש"י

אבן עזרא

אנכי

דברים ד ואתחנן

אונקלוס

עִינֵיךָ וְדִלְמָא יַעֲדֹן
מִלְכָּךְ כָּל יוֹמֵי חַיֶּיךָ
וְתִהְיוּ עֵנִין לְבְנֶיךָ וְלִבְנֵי
בְנֶיךָ: יִימָא דִּי קִמְתָּא
קִדְמֵי אֱלֹהֶךָ בְּחֵרֵב כֹּד
אִמְרֵי לִיכְנוּשׁ קִדְמֵי יְת
עֲמָא וְאַשְׁמַעְנוּן יְת
פְּתִיגְמֵי דִי יִלְפֹן לְמִדְחָל
קִדְמֵי כָּל יוֹמֵיָא דִּי אֲנוּן
קִימִין עַל אֶרֶעָא וְיִת
בְּנֵיהוֹן יִלְפֹן: יִיאֻקְרְבָתוֹן
וְקִמְתוֹן בְּשִׁפּוּלֵי טוֹרָא
וְטוֹרָא בְּעֵר בְּאַשְׁתָּא עַד
צִית שְׁמִיָּא חֲשׂוּכָא עֲנָנָא
וְאַמִּיטָתָא: יֵב וְכִלִּיל יֵי
עֲמִכּוֹן מְגוֹ אִשְׁתָּא קִל
פְּתִיגְמִין אֲתוֹן שְׁמַעִין
וְדַמּוּת לִיתִיכּוֹן חֲזוֹן אֱלֹהִין
קִלָּא: יֵי וְחֹוֵי לְכוֹן יְת

מֵאֵד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־יִסּוּרוּ מִלְּבָבְךָ
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבְנֶיךָ
וְלִבְנֵי בְנֶיךָ: יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֵרֵב בְּאֵמֹר יְהוָה
אֵלַי הִקְהֵל־לִי אֶת־הָעָם וְאִשְׁמַעַם
אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוֹן לִירְאָה אֵת־י
כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַד־
הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יִלְמְדוֹן:
יֵי וְתִקְרְבוּן וְתַעֲמְדוֹן תַּחַת הַהָר
וְהָהָר בְּעֵר בְּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם
חֲשֹׁךְ עָנָן וְעַרְפֶּל: יֵב וַיִּדְבֹּר יְהוָה
אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים
וְתִמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים וּלְתִי קוֹל: יֵי וַיִּגַּד לָכֶם אֶת־

אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים
וְתִמוּנָה אֵינְכֶם ר

אונקלוס

דברים ד ואתחנן

יט 37

בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת
עֲשֵׂת הַדְּבָרִים וַיְכַתְּבֶם עַל־שְׁנֵי
דָּחוֹת אֲבָנִים: יְיָ וְאֵתִי צִוָּה יְהוָה
בָּעֵת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים
וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
טו וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי
לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בַּיּוֹם הַזֶּה
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֶרֶב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
טז פֶּן־תִּשְׁחַתּוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל
תְּמוּנַת כָּל־סֶמֶל תְּבִנִית זָכָר אִו
נִקְבָּה: י' תְּבִנִית כָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר
בָּאָרֶץ תְּבִנִית כָּל־צֶפֶר כָּנָף אֲשֶׁר
תָּעוֹף בַּשָּׁמַיִם: י"ה תְּבִנִית כָּל־דְּמִישׁ
בְּאֶדְמָה תְּבִנִית כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר־

קִימָה דִּי פְקִיד יִתְכוֹן
לְמַעַבְדַּ עֲשֵׂת פְּתֻגְמִין
וּכְתָבָנוּן עַל תְּרִין לוחֵי
אֲבָנָא: י' וְיִתִּי פְקִיד י'
בְּעֵדְנָא תְּהִיא לְאַדְפָּא
יִתְכוֹן קִימִין וְדִינִין
לְמַעַבְדַּ כּוֹן יִתְהוֹן
בְּאַרְעָא דִּי אַתּוֹן עֹבְרִין
פִּתְסִין קִימִיתָהּ:
טו וְתַסְתְּמִרוּן לְחֶדְא
לְנַפְשֵׁיכֶם אֲרִי קָא
חֲזִיתוֹן כָּל דְּמוֹת בְּיִמָּא
דִּי מִדִּיל יִי עִמְכוֹן בְּחֶרֶב
מִגּוֹ אֲשַׁתָּא: טו דִּימָא
תְּחַבְּלוֹן וְתַעֲבְדּוֹן לְכוֹן
צָלָם דְּמוֹת כָּל צוּרָא
דְּמוֹת דְּכַר אִו נִקְבָּא:
י' דְּמוֹת כָּל בְּעִירָא דִּי
בְּאַרְעָא דְּמוֹת כָּל צֶפֶר
גִּדְפָא דִּי פֶרַח בְּאֹר
רְקִיעַ שְׁמַיָּא: י"ה דְּמוֹת כָּל
רְחֵשָׁא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוֹת
כָּל נוּגֵי דִּי בְּמִיָּא מְלֻדְעָא

דברים ד ואתחנן

אונקלוס

בַּמִּים מִתַּחַת אֲרֶץ: יֵשׁ וּפְנֵי-הַשָּׁמַיִם
עֵינֶיךָ הַשְּׁמַיִמָה וְרֵאִיתָ אֶת-
הַשָּׁמַשׁ וְאֶת-הַיָּרֵחַ וְאֶת-הַכּוֹכָבִים
כֹּל צָבָא הַשְּׁמַיִם וְנִדְחָתָהּ
וְהַשְּׁתַחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַדְתָּם אֲשֶׁר
חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶתְּמֹלְכֵי הָעַמִּים
תַּחַת כָּל-הַשְּׁמַיִם: כִּי וְאֶתְּכֶם קָקַח
יְהוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרִזָּל
מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת קוֹ לַעַם נַחֲלָה בַּיּוֹם
הַזֶּה: כִּי וַיְהוֹה הַתְּאַנֵּף בִּי עַל-
דְּבָרֵיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת-

בַּמִּים מִתַּחַת אֲרֶץ: יֵשׁ וּפְנֵי-הַשָּׁמַיִם
תִּזְקוּף עֵינֶיךָ לַשְּׁמַיִם
וְתַחֲוִי יֵת שְׁמַשׁ וְיֵת
סִיְהָרָא וְיֵת פּוֹכְבֵיָא כֹּל
חֵילֵי שְׁמַיָא וְתַשְׁעִי
וְתַסְגִּיד לַהוֹן וְתַפְלִחְנוֹן
דִּי זְמִין יֵי אֱלֹהֵיךָ יִתְהוֹן
לְכֹל עַמִּמָּיָא תַּחֲו

אונקלוס

כ 39

דברים ד ואתחנן

הִירָדָן וְלִבְלִיתִי--בֹּא אֶל--הָאָרֶץ
הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
נַחֲלָה: כִּי אֲנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת
אֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת־הִירָדָן וְאַתֶּם עֹבְרִים
וְיִרְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
הַזֹּאת: כִּי הִשְׁמַרְוּ לָכֶם פֶּן־תִּשְׁכַּחוּ
אֶת־בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת
עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוֹנֹת
כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי כִי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִישׁ אֶכְלָה הוּא אֵל
קָנָא: פ כֹּה כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבָנֵי בָנִים וְנוֹשְׁנֵתֶם
בָּאָרֶץ וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם פֶּסֶל תְּמוֹנֹת כָּל וַעֲשִׂיתֶם

יִּאֲלֹהֶיךָ יִהְיֶה לְךָ אֲחֻסָּנָא:
כִּי אֲרִי אֲנָא מִן אֵי ת
בָּאָרְעָא הָדָא לִית אֲנָא
עֹבֵר יָת יִרְדְּנָא וְאַתּוֹן
עֹבְרִין וְתִירְתּוֹן יָת אֲרְעָא
טַבָּא הָדָא: כִּי אֶסְתַּמְרוּ
לְכוֹן דִּילְמָא תַּתְּנִישׁוֹן יָת

הִרְעַבְעֵינִי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְהַכְעִיסוֹ:
 כו הָעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אֲבֹד תֵּאֱבְדוּן מִהָרָ
 מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
 אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־
 תֵּאֲרִיכּוּ יָמִים עָלֶיהָ כִּי הַשָּׁמַד
 תִּשְׁמְדוּן: כז וְהִפֵּיץ יְהוָה אֶתְכֶם
 בְּעַמִּים וּנְשֹׂאֲרֹתֶם מִתִּי מִסֵּפֶר
 בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִנְהֹג יְהוָה אֶתְכֶם

וְתַעֲבְדוּן דְּבִישׁ קָדָם יי
 אֱלֹהֵיךָ לְאַרְגֹּז קְדָמוֹתֵי:
 כו אֶסְתַּדִּית בְּכוּן יוֹמָא דִּין
 ית שמיא וית ארעא ארי
 מיבד תיבדון בפריע
 מעל ארעא די אתון
 עברין ית ירדנא לתמן
 למירתה לא תורכון
 יומין עלה אריאשתצאה
 תשתצון: כז ויהפיר יי
 ית כון בפעממיא
 ותשתארון עם דמנין
 בפעממיא די ידבר יי

רש"י

אבן עזרא

שנה כמנין ונושגתם ז) והוא הקדים והגלס
 לכוף שמונה מלות וחמשים והקדים ז' שנים
 לנושגתם טו) כדי שלא יתקיים זהם כי אבד
 תאבדון ח) וזהו שנאמר וישקוד ה' על הרעה
 ויביאה עלי

אונקרוס

דברים ד ואתחנן

כא 41

שְׁמָהּ: כח וְעַבַּדְתֶּם-שֵׁם אֱלֹהִים
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן אֲשֶׁר
לֹא-יֵרָאוּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ וְלֹא יִאֲבָדוּ
וְלֹא יִרְיָחוּ: כט וּבִקְשַׁתֶּם מִשֵּׁם אֱת־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרָשְׁנוּ
בְּכָל-לִבְכֶּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ: ל בַּצֵּר
לָךְ וּמִצֵּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד-יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל: לא כִּי אֵל
רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא
יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת-בְּרִית

יִתְכּוֹן לְתִמּוֹן: כח וְתִפְלָחוּ
תִּמּוֹן לְעַמּוּא פְּלָחִי
שְׁעוֹתָא עֲבַד יְדֵי אֲנָשָׁא
אֲעָא וְאֶבֶן דִּי לֹא יִחָזוּ
וְלֹא שְׁמַעִין וְלֹא אֲבָדִין
וְלֹא מִרְיָחוּ: כט וּבִתְבַּעוּ
מִתִּמּוֹן דְּחִלְתָּא דִּי אֱלֹהֶיךָ
וְתִשְׁכַּח אֲרִי תְבַעִי מִן
קְדָמוֹהִי בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ: ל בַּצֵּר יִיעוֹק לָךְ
וְיִשְׁכַּחְנֶךָ כָּל פְּתִגְמִיא

דברים ד ואתחנן

אונקלוס

לְהוֹן: לִבְ אֲרִי שְׂאֵל כְּעֵן
 לְיוֹמִיָּא קְדָמָא דְהוֹ
 קְדָמָא לְמִן יוֹמָא דִּי בְרָא
 אָדָם עַל אֲרֵעָא
 וְלִמְסִיפִי שְׂמִיָּא וְעַד סִיפִי
 שְׂמִיָּא הַהוּא כְּפִתְנָמָא
 רַבָּא הָדִין אוּ תִּשְׁתַּמַּע
 פִּוְתָהּ: לִבְ הַשְׁמַע עֲטָא
 קֵל מִיִּמְרָא דִּי מִמְלַל מְנוּ
 אֲשַׁתָּא כְּמָא דִּי שְׁמַעְתָּ
 אֶת וְיִתְקִים: לִד אוּ נִסִּין
 דִּי עֲבַד יִי לְאַתְנַגְלָא
 לְמַפְרֵק לֵה עִם מְנוּ עִם
 בְּנִסִּין בְּאַתִּין וּבְמוֹפְתִין
 וּבְקִרְבָּא וּבִידָא תְקִיפָא
 וּבְדִרְעָא מְרָמָא וּבְחֻזְוָנִין

אֲבִתֶּיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: לִבְ כִּי
 שְׂאֵל־נָא לְיָמִים רַאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ
 לְפָנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים
 אָדָם עַל־הָאָרֶץ וְלִמְקַצֶּה הַשָּׁמַיִם
 וְעַד־קֶצֶה הַשָּׁמַיִם הִנֵּהיָה כְּדָבָר
 הַגָּדוֹל הַזֶּה אוּ הַנִּשְׁמַע כְּמָהוּ:
 לִבְ הַשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִ

אונקלוס

דברים ד ואתחנן

כב

באתת ובמופתים ובמלחמה וביד
חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים
גדלים ככל אשר עשה לכם
יהוה אלהיכם במצרים דעיניה:
לה אתה הראת לדעת כי יהוה
הוא האלהים אין עוד מלבדו: לו מן השמים
השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את

רש"י

אבן עזרא

(ל) (פח): ובמופתים. עשר סכות (פכ), וכתיב
ומשה ואהרן עשו (שמות יא י) (פג): ובמלחמה.
יתכן על הריגת הבכורים, ושפטים באלהי
מצרים (פד): וביד חזקה. שיצאו ישראל ביד
רמה ובזרוע נטויה על טעם בעמוד אש וענן:
ובמוראים גדולים. טביעת פרעה וחילו עם
בקיעת הים לישראל (פה): במצרים. באנשי
מצרים: לה הראת. מבנין שלא נקרא שם
פועלו (פו) והטעם כי כל אלה הראך
האלהים (פז), עד אשר תדע (פח), כי הוא
האלהים לבדו: וטעם אין עוד. כאשר רמזתי
אלהים פירשתיה בפרשת וישמע יתרו, כתוב וידבר אלהים (שמות כ, א) והאלהים יעננו
בקול (שם יט) בא האלהים (שם כ ב) אשר שם האלהים (שם כא) כי המדבר
הוא אלהים (לא), כי יש מי שלא יבין דרך קצרה (לג) והוא סוד עמוק (לד): לו ליסרך.
על בן השמיעך את קולו שתירא ממנו (לד), כאשר אמרו ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות
(שם כ יט) והנה פחדת בעבור העינים והאזנים (לה) ועוד לדבר אחר השמיעך את
קולו בעבור כי אהב את אבותיך הם השלשה (לו):

יהל אור

(פח) והם הפיכת המטה לנחש, וזרעת היר,
והפיכת המים לדם בפני ישראל: (פכ) כי ענין
המופת היא שינוי הטבע: (פג) ויסיים הכתוב, את
כל המופתים האלה: (פד) וכן פי' רש"י: (פה) ובסוף
החזרה פי' ה' ואל פי' אחר: (פו) מבנין הפעל:
(פז) כי כל אלה הנזכרים למעלה, במסות

אונקלוס

דברים ד ואתחנן

כג 45

אֲרָצָם נִחַלְתָּהּ כִּיּוֹם הַזֶּה׃ לֹא וַיִּדְעֶתָ
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־קִבְכָּךְ כִּי יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־
הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד׃ וְשִׁמְרָתָּ
אֶת־חֻקֵּינוּ וְאֶת־מִצְוֹתֵינוּ אֲשֶׁר אָנֹכִי
מִצְוֶךְ הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵטֵב לָךְ וּלְבִנְיֶךָ
אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תֵּאָרִיךְ יָמִים עַל־
הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
כָּל־הַיָּמִים׃ פִּי שְׁלִישִׁי מֵאֲזִיבְדִּיל מִשָּׁה
שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַחָהּ
שָׁמֶשׁ׃ מִבְּ לָנֶם שְׁמָה רוֹצֵת אֲשֶׁר
יִרְצֶה אֶת־רַעְיוֹנוֹ בְּבִלְי־דַעַת וְהוּא
לֹא־שָׁנָא לוֹ מִתְמַל שְׁלֹשָׁם וְנָם
אֶל־אַחַת מִן־הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחִי׃
מִגְ אֶת־בָּצָר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר
לְרֹאשֵׁיבֵנִי וְאֶת־רֹאשֵׁיבֵי בְּנֵי־לֶגֶד לְגִדִּי

רברים ד ה ואתחנן

אונקרוס

בַּמִּתְנָן לְשִׁבְטָא דְּמִנְשָׁה:
 מִדּ וְדָא אֲוִרִיתָא דִּי סִדְר
 מִשָּׁה קָדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 מִה אֲלִין סְהִדּוּתָא וְקִיטָא
 וְדִינָא דִּי מְלִיל מִשָּׁה עִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקָהוֹן
 מִמְצָרִים: מִי בְּעֵבְרָא
 דִּירְדְנָא בְּחִילָתָא קִקְבִּל
 בֵּית פְּעוֹר בְּאַרְעָא דְסִיחִן
 מִלְכָּא דְאַמְרָא דִּי יִתְב
 בְּחֻשְׁבּוֹן דִּי מְחָא מִשָּׁה
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְקָהוֹן
 מִמְצָרִים: מִי וִירִיתוּ יֵת
 אֲרֵעָה וְיֵת אֲרֵעָא דְעוּג
 מִלְכָּא דְמִתְנָן תְּרִין מִלְכֵי
 אֲמִרָא דִּי בְּעֵבְרָא
 דִּירְדְנָא סְדִנַּח שְׁמִשָּׁא:
 מִח מְעֵרְעֵר דִּי עַל כִּיף
 נִחְלָא דְאַרְנָן וְעַד טוֹרָא
 דְשִׁיאָן הוּא חֶרְמוֹן:
 מִי וְכָל מִיִּשְׂרָאֵל עֵבְרָא
 דִּירְדְנָא לְמִדִּינְחָא וְעַד
 יִמָּא דְמִיִּשְׂרָאֵל תְּחֻת
 מִשְׁפַּךְ מְרִמְתָּא: א וִיקְרָא

רש"י

מִי בְּעֵבְרָא הִירְדֵּן בְּגִיא. הוּא הַר הָעֵבְרִים קוֹדֶם
 נִס

אונקלוס

דברים ה ואתחנן

כד 47

מִשֶׁה אָרַב כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת־הַחֲקִים
וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר
בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וְקִמַּדְתֶּם אֹתָם
וְשִׁמַּרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם: כ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב: ג לֹא
אֶת־אֲבוֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֶת־
הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אֲתָנוּ אֲנַחְנוּ
אֵלֶּה פֹה הַיּוֹם כִּלְנֹו חַיִּים: ד פָּנִים
בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: ה אָנֹכִי עֹמֵד בֵּין
יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לְהַגִּיד

מִשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְת
קִימִיא וְיִת דִּינִיא דִּי אֲנִיא
מִמֶּלֶךְ קִדְמִיכוֹן יִמָּא דִין
וְתִלְפוֹן יְתִהוֹן וְתִטְרוֹן
לְמַעַבְדֵּהוֹן: ג יי אֱלֹהֵנָא
גִּזְר עִמָּנָא קִים בְּחֹרֵב:
ג דֹּא עִם אֲבִהֵתָנָא גִזְר יי
יְת קִימָא הָדָא אֱלֹהֵן
עִמָּנָא אֲנַחְנָא אֲלִין הָבָא
י

בְּטוֹרָא דְּמִימָר: וְאַנָּה יי
אֶלְהֵךְ דִּי אֶפְקֵיךְ
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדוֹתָא: וְלֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהֵי אַחֲרָן בַּר מִנִּי:
לֹא תַעֲבֹד לְךָ צִלָּם
כִּל דְּמוֹת דִּי בִשְׁמִיָּא
מִלְעֵלָא וְדִי בְּאַרְעָא
מִלְרַע וְדִי בְּמִיָּא מִלְרַע

לָכֶם אֶת־דְּבַר יְהוָה כִּי יֵרָאֲתֶם
מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא־עֲלִיתֶם בָּהָר
לֵאמֹר: ׀ בַּצִּבּוֹר קוֹרִין בַּטַּעַם הָעֲלִיּוֹן וְתִמְצָא בְּסוֹף
הַסֵּפֶר ׀ אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדִים: ׀ לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם עַד־פָּנַי: ׀ לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל כָּל־תְּמוּנָה
אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת

אבן עזרא

רש"י

עמכם צהר מתוך האש לאמר אנכי ה' ג' וגו'
ואנכי עומד בין ה' וביניכם ג' *): (ז) על פני.
בכל מקום אשר

